

УДК 657.6

О. В. Гамова,
к. е. н., доцент, доцент кафедри ОАОА, Запорізька державна інженерна академія
І. А. Козачок,
старший викладач кафедри ОАОА, Запорізька державна інженерна академія,
Т. О. Бут,
магістрант кафедри обліку, аналізу, оподаткування та аудиту,
Запорізька державна інженерна академія

УДОСКОНАЛЕННЯ АУДИТУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПАТ "ДЕРЖАВНИЙ ОЩАДНИЙ БАНК УКРАЇНИ"

O. Gamova,
Candidate of economic sciences, Assistant professor of the Chair of Accounting and Auditing of State Engineering
Academy of Zaporozhye
I. Kozachok,
Senior Lecturer, Department of Accounting and Auditing of State Engineering Academy of Zaporozhye
T. But,
Master, Zaporizhzhia State Engineering Academy, Zaporozhye

IMPROVEMENT OF THE AUDIT OF FIXED ASSETS AT JSC "STATE SAVINGS BANK OF
UKRAINE"

У статті узагальнено підходи до визначення сутності основних засобів. Досліджено основні шляхи щодо удосконалення діючої практики аудиту основних засобів у банківській установі.

The article generalizes approaches to the definition of the essence of fixed assets. The main ways of improving the current practice of audit of fixed assets in a banking institution are investigated.

Ключові слова: основні засоби, амортизація, знос, облік, план аудиту, програма аудиту, робочі документи, банк.

Key words: fixed assets, depreciation, depreciation, accounting, audit plan, audit program, working documents, bank.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

У сучасній ринковій економіці та жорсткій конкуренції досить актуальним стало питання ефективного використання основних засобів. Основні за-

соби є важливим елементом, що забезпечують функціонування діяльності будь-якої банківської установи. Основні засоби, у більшості підприємств, установ, організацій, займають значну частину ак-

Таблиця 1. Концептуальні підходи до трактування поняття "основні засоби"

№	Автор, джерело	Визначення
1	2	3
1	Податковий кодекс України (розділ III вступив в дію з 01.04.2011) [11]	Матеріальні активи, у тому числі запаси корисних копалин наданих у користування ділянок надр (крім вартості землі, незавершених капітальних інвестицій, автомобільних доріг загального користування, бібліотечних і архівних фондів, матеріальних активів, вартість яких не перевищує 2500 гривень, невиробничих основних засобів і нематеріальних активів), що призначаються платником податку для використання у господарській діяльності платника податку, вартість яких перевищує 2500 гривень і поступово зменшується у зв'язку з фізичним або моральним зносом та очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких з дати введення в експлуатацію становить понад один рік (або операційний цикл, якщо він довший за рік)
2	Міжнародний стандарт фінансової звітності (IAS) 16 «Основні засоби» [9]	Основні засоби – матеріальні об'єкти, які: а) утримують для використання у виробництві або постачанні товарів чи наданні послуг, для надання в оренду іншим або для адміністративних цілей; б) використовуватимуть, за очікуванням, протягом більше одного звітного періоду
3	Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Смовшенко Т.С. [5]	Основні засоби – це сукупність матеріальних активів, які тривалий час у незмінній натурально-речовій формі використовуються у виробничому процесі
4	Табачук Г.П., Сарахман О.М., Бречко Т.М. [12]	Основні засоби – це матеріальні активи, які банк утримує з метою використання їх у процесі своєї діяльності, надання послуг, здавання в лізинг (оренду) іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше ніж рік (або операційний цикл, якщо він довший за рік)
5	Шара Є.Ю., Андрієнко О.М., Жидєєва Л.І. [14]	Основні засоби – це матеріальні активи, які використовуються установою багаторазово і безперервно в процесі виконання основних функцій, надання послуг, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких становить більше одного року і вартість яких без податку на додану вартість та інших платежів перевищує 1000 гривень за одиницю (комплект)
6	Литвин Н.Б. [8]	Основні засоби – це матеріальні активи, які банк утримує з метою використання їх у процесі своєї діяльності, надання послуг, здавання в лізинг (оренду) іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік)
7	Варцаба В.І. Машіко К.С. [2]	Основні засоби – це матеріальні активи, які банк утримує з метою використання їх у процесі своєї діяльності, надання послуг, здачі в лізинг (оренду) іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік)
8	Герасимович А.М. [4]	Основні засоби – це матеріально-майнові цінності, що діють у натуральній формі протягом тривалого часу як у сфері матеріального виробництва, так і у невиробничій сфері, зберігають початковий зовнішній вигляд (форму) та поступово зношуються протягом тривалого періоду
9	Бутинець Ф.Ф. [1]	Основні засоби – матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він перевищує один рік)
10	Кіндрацька Л.М. [7]	Основні засоби – це сукупність матеріально-майнових цінностей, що діють протягом тривалого часу, зберігають натуральну форму і зношуються поступово
11	Хом'як Р.Л. [13]	Основні засоби – матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік)

тивів. Їх стан, вартість цікавлять як керівництво, так й інвесторів, засновників, акціонерів, бо достовірна оцінка об'єктів основних засобів дає змогу робити висновки про фінансовий стан та приймати обґрунтовані управлінські рішення. Тому аудит основних засобів у банківській установі потребує подальших досліджень та удосконалення, з метою контролю за дотриманням вимог чинного законодавства стосовно обліку основних засобів, перевірки наявності та руху основних засобів в банківській установі.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Дослідження діючої практики аудиту основних засобів займалися такі видатні науковці, як Андрієнко О.М., Бречко Т.М., Бутинець Ф.Ф., Варцаба В.І., Вознюк Г.Л., Герасимович А.М., Жидєєва Л.І., Загородній А.Г., Кіндрацька Л.М., Литвин Н.Б., Машіко К.С., Сарахман О.М., Смовшенко Т.С., Табачук Г.П., Хом'як Р.Л., Шара Є.Ю. та інші. Але незважаючи на достатню кількість досліджень і публікацій потребує більш детального визначення

Таблиця 2. Основні показники ПАТ "Ощадбанк"

Показники	Період			
	01.01.2017 р.	01.04.2017 р.	01.10.2017 р.	01.12.2017 р.
Власний капітал, млрд грн	14,9	25,8	26,1	25,7
Обсяг залучених коштів клієнтів, млрд грн	143,6	152,6	150,8	143,2
Обсяг інших залучених коштів, млрд грн	46,8	46,5	43,1	47,1
Кількість банкоматів, ед.	2549	2641	2930	2930
Кількість POS-терміналів, ед.	25821	30003	32372	34126

Джерело: [10].

Таблиця 3. Рахунки бухгалтерського обліку основних засобів, за якими здійснюють процедури аудиту

1	2
Рахунки для аудиту обліку придбання, створення та поліпшення основних засобів	Необоротні активи, утримувані для продажу (3408). Майно, що надійшло у власність банку - застоводержателя (3409). Дебіторська заборгованість з придбання активів (3510). Нематеріальні активи (4300), основні засоби (4400), інші необоротні матеріальні активи (4500). Інвестиційна нерухомість (4410). Капітальні інвестиції за не введеними в експлуатацію нематеріальними активами (4310) та основними засобами (4430). Обладнання, що потребує монтажу (4431). Гудвіл (4321)
Рахунки для аудиту обліку зносу та амортизації	Знос: нематеріальні активи (4309), основні засоби (4409), інші необоротні матеріальні активи (4509), інвестиційна нерухомість (4419) Амортизація (7423)
Рахунки для аудиту обліку дооцінки (уцінки та фінансових результатів під час ліквідації, реалізації)	Переоцінка основних засобів (5100) та нематеріальних активів (5101), інші витрати (7499) Доходи та витрати від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості (6394 та 7394) Негативний результат від вибуття (7490), позитивний результат від продажу (6490)
Витрати на утримання основних засобів і нематеріальних активів	Власних основних засобів і нематеріальних активів (7420), отриманих у лізинг (7421), на оперативний лізинг (оренду) (7395)
Рахунки для аудиту обліку надлишків або нестач за результатами інвентаризації	Надлишки (6499) Нестачі в залежності від встановлення осіб, що мають відшкодувати нестачі (якщо винні особи встановлені - 3552,3580,3590, не встановлені - 7490, 9617)
Рахунки для позабалансового обліку	Отримана та надана застави (9500 та 9510); Земельні ділянки (9520); Нерухоме майно житлового призначення та інші об'єкти нерухомого майна (9521 та 9523)

Таблиця 4. Макет стандарту аудиту основних засобів на ПАТ "Державний Ощадний Банк України"

1. Загальні положення			
2. Основні поняття і визначення, що використовуються в стандарті			
3. Мета і завдання перевірки			
4. Нормативна база та джерела інформації			
5. Методичні підходи до оцінки операцій з основними засобами			
Зміст питання	Так	Ні	Прим.
Договір з оформлення операцій з надходженням основних засобів укладені відповідно до положень нормативних актів?			
При прийнятті до бухгалтерського обліку активів в якості основних засобів одноразово виконуються умови, передбачені в нормативних актах?			
Формування первинної вартості основних засобів, придбаних за плату, відповідає положенням нормативних актів?			
Операції з придбання об'єктів основних засобів за договором купівлі-продажу (поставки), відповідає положенням нормативних актів?			
Придбання об'єктів основних засобів, призначених для тимчасового користування (тимчасове володіння та користування) з метою отримання доходу, відповідає положенням нормативних актів?			
Чи відповідають операції з придбання об'єктів житлового фонду, положенням нормативних актів?			
Чи відповідають операції з придбання земельних ділянок за плату, положенням нормативних актів?			
Операції з придбання основних засобів, які вимагають монтажу, відповідає положенням нормативних актів?			
Операції з надходження основних засобів, як внеску до статутного капіталу відповідає положенням нормативних актів?			
Чи відповідають положенням нормативних актів операції з надходження основних засобів за договором безоплатного користування?			
Облік операцій з надходження основних засобів за договором простого товариства (спільної діяльності) відповідає положенням нормативних актів?			
Облік операцій з надходження основних засобів у порядку обміну відповідає положенням нормативних актів?			
Одиницею обліку основних засобів є інвентарний об'єкт?			
Облік операцій у лізингодержувача відповідає положенням нормативних актів?			
Облік операцій в орендаря з викупу орендованого майна відповідає положенням нормативних актів?			
Первинні облікові документи придбання основних засобів, оформлені відповідно до положень нормативних актів?			
6. Аудиторська програма процедур по суті (методика перевірки операцій з основними засобами)			
Найменування	Робочий документ		
Перевірка фактичної наявності основних засобів	ОЗБ 1		
Перевірка правомірності віднесення основних засобів до активів	ОЗБ 2		
Перевірка відповідності даних обліку основних засобів в облікових регістрах	ОЗБ 3		
Перевірка наявності та правильності заповнення первинних документів з обліку основних засобів	ОЗБ 4		
Перевірка відповідності даних синтетичного та аналітичного обліку основних засобів	ОЗБ 5		
Перевірка правильності встановлення строку корисного використання об'єктів основних засобів	ОЗБ 6		
Перевірка операцій з надходження основних засобів	ОЗБ 7		
Перевірка правильності відображення ліквідації основних засобів	ОЗБ 8		
Перевірка кореспонденції рахунків з обліку ремонту основних засобів	ОЗБ 9		
Перевірка нарахування амортизації	ОЗБ 10		
Перевірка кореспонденції рахунків з обліку амортизації основних засобів	ОЗБ 11		
Перевірка правильності відображення в обліку капітального будівництва	ОЗБ 12		
7. Завершальний етап аудиту основних засобів			
8. Типові порушення			

Таблиця 5. Додаток 1 до стандарту проведення аудиту основних засобів на ПАТ "Державний Ощадний Банк України"

№	Зміст питання	Варіанти відповіді			
		Інформація відсутня	Так	Ні	Примітки
1	2	3	4	5	6
1	Скільки років Ви працюєте в ПАТ «Державний Ощадний Банк України»?				
	1-5				
	5-10				
	10 і більше				
2	Надходження основних засобів до банку оформляється Актом прийому – здачі (внутрішнього переміщення) за формою ОЗ-2?				
3	Які регістри аналітичного обліку ведуться для різноманітних об'єктів основних засобів: картки; відомості ?				
4	Чи закріплені основні засоби за матеріально відповідальними особами у місяцях їх експлуатації?				
5	Укладаються договори з матеріально відповідальними особами?				
6	Хто повинен підписувати ОЗ-1:				
	1) бухгалтер				
	2) керівник комісії				
	3) головний бухгалтер				
	4) керівник				
	5) одержувач				
7	Хто встановлює реальну вартість основних засобів:				
	1) комісія, призначена керівником				
	2) головний інженер				
	3) головний бухгалтер				
8	Хто дає дозвіл на списання основних засобів:				
	1) керівник				
	2) уповноважений статутом орган				
	3) керівник з подальшим схваленням уповноваженого органу				
9	На якому рахунку обліковуються «Основні засоби»:				
	- 4404				
	- 4400				
	- 4409				
10	Списання зносу на первісну вартість:				
	- Дт 4409 Кт 4400				
	- Дт 4400 Кт 4409				
	- Дт 4409 Кт 4430				
11	Визнання доходів від реалізації основних засобів з відстрочкою платежу:				
	- Дт 3619 Кт 6490				
	- Дт 6490 Кт 3619				
	- Дт 6490 Кт 7490				
12	На основі якого документу заносяться зміни первісної вартості та суми зносу у регістри аналітичного обліку:				
	1) відомості переоцінки				
	2) висновку експерта				
	3) бухгалтерських довідок				
	4) інших документів				
13	Справедлива вартість визначається на підставі:				
	1) експертної оцінки				
	2) результатів роботи внутрішньої комісії банку				
	3) висновків бухгалтерії				
	4) інших джерел				
14	Яким методом здійснюється нарахування амортизації основних засобів:				
	1) прямолінійним				
	2) зменшення залишкової вартості				
	3) прискореного зменшення залишкової вартості				
	4) акумулятивним				
	5) виробничим				
15	Чи є в установі банку наказ про облікову політику?				

Таблиця 6. Додаток 2 до стандарту проведення аудиту основних засобів на ПАТ "Державний ощадний банк України"

Етап 1	Завдання 2	Аудиторські процедури 3	Термін 4	Виконавець 5
Підготовчий	Планування аудиторської перевірки	Ознайомлення з направленням на перевірку	дд. мм. рр	ППБ
	Проведення тестів, визначення суттєвості та аудиторського ризику	Опитування й тестування персоналу; вивчення матеріалів попередньої перевірки	дд. мм. рр	ППБ
	Складання програми аудиту основних засобів ПАТ «Державний Ощадний Банк України»	Визначення переліку аудиторських процедур	дд. мм. рр	ППБ
Основний	Оцінка внутрішнього контролю	Тестування	дд. мм. рр	ППБ
	Перевірка наявності договорів про повну матеріальну відповідальність. Перевірити наявність основних засобів, прийнятих до обліку	Фактична перевірка основних засобів ПАТ «Державний Ощадний Банк України»	дд. мм. рр	ППБ
	Перевірити правильність й своєчасність документування та відображення операцій з основними засобами, їх рух	Перевірка повноти і своєчасності обліку, оцінки основних засобів ПАТ «Державний Ощадний Банк України»	дд. мм. рр	ППБ
	Перевірити правильність визначення вартості, що амортизується; - перевірити щомісячне нарахування амортизації; - впевнитись у правильності та повноті відображення амортизації на бухгалтерських рахунках та відповідність даних реєстрів синтетичного і аналітичного обліку	Визначення правильності відображення у бухгалтерському обліку амортизаційних відрахувань, зносу та відображення в облікових регістрах та звітності амортизації	дд. мм. рр	ППБ
	Перевірити правильність визначення вартості; - впевнитись у правильності та повноті відображення обліку капітального будівництва; - перевірити введення основних засобів на бухгалтерських рахунках та відповідності даних реєстрів синтетичного і аналітичного обліку	Перевірка правильності ведення аналітичного обліку капітального будівництва, капітальних вкладень, введення в дію основних засобів	дд. мм. рр	ППБ
Заключний	Підготовка та складання аудиторського звіту і презентація звіту керівництву ПАТ «Державний Ощадний Банк України»	Обробка отриманих даних у ході перевірки шляхом систематизації отриманої інформації на попередніх етапах	дд. мм. рр	ППБ
	Виявлення слабких ділянок обліку та впровадження процедур покращення обліку основних засобів		дд. мм. рр	ППБ

термін "основні засоби", висвітлення теоретичних аспектів удосконалення аудиту основних засобів у банківській установі.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою статті є обґрунтування та розробка пропозицій щодо удосконалення діючої практики аудиту основних засобів на ПАТ "Державний Ощадний банк України".

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про операції з основними засобами, іншими необоротними матеріальними активами (далі — основні засоби) та з нематеріальними активами банків України визначає Інструкція з бухгалтерського обліку основних засобів і нематеріальних активів банків України. Відповідно до цієї Інструкції, яка розроблена відповідно до Цивільного кодексу України, Законів України "Про Національний банк України", інших законодавчих актів України, нормативно-правових актів Національного банку України й основних вимог міжнародних стандартів фінансової звітності, основні засоби — це матеріальні активи, які банк утримує з метою використання їх у процесі своєї діяльності, надання послуг, здавання в лізинг (оренду) іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік) [6].

Аналіз визначення терміну "основні засоби" в українському законодавстві, за Міжнародними стандартами фінансової звітності (IAS) 16 "Основні засоби" та науковій літературі вченими — економістами представлено в таблиці 1.

На підставі даних таблиці 1 можна відмітити, що більшість авторів під основними засобами розуміють матеріальні активи або матеріально-майнові цінності. На нашу думку, основні засоби — це матеріальні засоби праці, які тривалий період знаходяться в експлуатації, зберігають свою натуральну форму, при цьому поступово зношуються; вартість яких переноситься на собівартість готової продукції, робіт, послуг у вигляді амортизаційних відрахувань.

ПАТ "Ощадбанк" — одна з найбільших банківських установ в Україні, яка стабільно працює в умовах постійної конкуренції на ринку банківських послуг та прагне бути сучасним конкурентоспроможним банком [3]. Основні показники ПАТ "Ощадбанк" представлені в таблиці 2.

Найважливішою складовою матеріально-технічної бази ПАТ "Ощадбанк" є основні засоби, об'єктом яких виступає закінчений пристрій з усіма пристосуваннями і приладдям до нього або окремих конструктивно відокремлених предметів, що призначений для виконання певних самостійних функцій, чи відокремлений комплекс конструктивно з'єднаних предметів одного або різного призначення, що мають для їх обслуговування загальні пристосування, приладдя, керування та єдиний фундамент, унаслідок чого кожен предмет може виконувати свої функції, а комплекс — певну роботу тільки

Таблиця 7. Додаток 3 до стандарту проведення аудиту основних засобів на ПАТ "Державний ощадний банк України" Програма аудиту основних засобів

Аудиторська фірма «_____»					
ПАТ «Державний Ощадний Банк України»					
Період аудиту _____ р.					
Термін аудиту з _____ по _____ р.					
Керівник перевірки _____					
Склад аудиторської групи _____					
Запланований аудиторський ризик: _____ %					
№ з/п	Перелік аудиторських процедур	Період проведення процедур перевірки	Виконавець	Індекс робочих документів	Джерела інформації
1	2	3	4	5	6
<i>Якні аспекти фінансової звітності:</i> Існування чи наявність; Права й обов'язки; Оцінка і вимір; Представлення і розкриття					
1	Перевірка документального оформлення відображення в обліку результатів інвентаризації основних засобів			РД 1	Інвентаризаційний опис, інвентарні картки обліку основних засобів
2	Вибір контрольного об'єкта основних засобів за даними реєстрів обліку			РД-2	Інвентаризаційний опис, результати поточної інвентаризації, документальна перевірка, договори, накладні, акти приймання-передачі
3	Звірка даних реєстрів обліку основних засобів			РД-3	Інвентарні картки обліку основних засобів, відомість, журнал
5	Перевірка правильності віднесення активів до основних засобів та їх класифікації			РД-4	Економічна перевірка, нормативно-правова перевірка
6	Підготувати список прибуття та розподіл основних засобів: перевірити документально правильність визначення та повноту відображення в обліку первинної вартості основних засобів			РД-5	Договори, рахунки-фактури, накладні, авансові звіти, акти приймання-передачі, акти списання, інвентарні картки обліку основних засобів, Головна книга
7	Перевірка достовірності визначення строку корисної експлуатації основних засобів			РД-6	Документальна перевірка, економічна перевірка
8	Перевірити правильність встановлення ліквідаційної вартості основних засобів			РД - 7	Документальна перевірка, аналітична перевірка
9	Перевірка правильності оприбуткування основних засобів зіставлення даних обліку з первинними даними			РД - 8	Документальна перевірка, зустрічна звірка
10	Перевірка правильності нарахування амортизації: - зносу основних засобів - податкової амортизації			РД-9	Розрахунок, зіставлення, документальна перевірка, нормативно-правова перевірка
11	Перевірка відповідності даних аналітичного та синтетичного обліку основних засобів			РД-10	Документальна перевірка, зустрічна звірка
12	Перевірка правильності відображення в обліку витрат на ремонт основних засобів			РД - 16	Документальна перевірка, нормативно-правова перевірка
13	Здача результатів перевірки замовнику			РД - 12	

в складі комплексу, а не самостійно, також інший актив, що відповідає визначенню основних засобів, або частина такого активу, що контролюється банком. Якщо один об'єкт основних засобів складається з частин, які

мають різний строк корисного використання (експлуатації), то кожна з цих частин може визнаватися в бухгалтерському обліку як окремий об'єкт основних засобів [6].

Таблиця 8. Додаток 4 до стандарту проведення аудиту основних засобів на ПАТ "Державний ощадний банк України" Робочий документ аудитора ОЗБ 1 "Перевірка фактичної наявності основних засобів"

Аудиторська фірма «_____»									
ПАТ «Державний Ощадний Банк України»									
Період аудиту _____ р.									
Термін аудиту з _____ по _____ р.									
№	Найменування об'єкта ОЗ	Інв. №	За даними банку		За даними аудиту		Відхилення		Примітки
			К-ть	Вар-ть, грн	К-ть	Вар-ть, грн	К-ть	Вар-ть, грн	
1	2	3	4	5	6	6	7	8	9

Таблиця 9. Додаток 5 до стандарту проведення аудиту основних засобів на ПАТ "Державний ощадний банк України" Робочий документ аудитора ОЗБ 2 "Перевірка правомірності віднесення основних засобів до активів"

Аудиторська фірма « _____ »										
ПАТ «Державний Ощадний Банк України»										
Період аудиту _____ р.										
Термін аудиту з _____ по _____ р.										
№	Дата акту приймання	№ акту	Найменування об'єкта ОЗ	Інвентарний №	Критерії віднесення активів до ОЗ				Відхилення	Характер порушення
					Строк корисного використання більше 1 року		Вартість більше 6000 грн			
					За даними банку	За даними аудиту	За даними обліку	За даними аудиту		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

Таблиця 10. Додаток 6 до стандарту проведення аудиту основних засобів на ПАТ "Державний ощадний банк України" Робочий документ аудитора ОЗБ 3 "Перевірка відповідності даних обліку основних засобів в облікових регістрах"

Аудиторська фірма « _____ »						
ПАТ «Державний Ощадний Банк України»						
Період аудиту _____ р.						
Термін аудиту з _____ по _____ р.						
Місяць	За даними банку, грн		За даними аудитора, грн		Відхилення	
	Журнал № 4	Головна книга	Журнал № 4	Головна книга	Журнал № 4	Головна книга
1	2	3	4	5	6	7

Таблиця 11. Додаток 7 до стандарту проведення аудиту основних засобів на ПАТ "Державний ощадний банк України" Робочий документ аудитора ОЗБ 4 "Перевірка наявності та правильності заповнення первинних документів з обліку основних засобів"

Аудиторська фірма « _____ »										
ПАТ «Державний Ощадний Банк України»										
Період аудиту _____ р.										
Термін аудиту з _____ по _____ р.										
№	Дата документа	№ акта	Первинна вартість, грн	Інвентарний №	Заводський номер	Найменування об'єкта	Рік випуску	Дата введення в експлуатацію	Висновок комісії	Підписи
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

Отже, до основних засобів ПАТ "Ощадбанк" відносяться будівлі, в яких розташовані головний офіс, філії та відділення банку; інкасаторські машини; монолітні сховища цінностей, депозитні камери, інкасаторські шлюз-боксы, касові кабінки; сейфи та інше.

Основні засоби, інші необоротні матеріальні активи (крім групи "Будівлі, споруди і передавальні пристрої") відображаються в бухгалтерському обліку ПАТ "Ощадбанк" за первісною вартістю, яка визначається як фактична собівартість, що дорівнює вартості грошових коштів або справедливій вартості інших активів,

Таблиця 12. Додаток 8 до стандарту проведення аудиту основних засобів на ПАТ "Державний ощадний банк України" Робочий документ ОЗБ 5 "Перевірка відповідності даних синтетичного та аналітичного обліку основних засобів"

Аудиторська фірма « _____ »						
ПАТ «Державний Ощадний Банк України»						
Період аудиту _____ р.						
Термін аудиту з _____ по _____ р.						
Період	Головна книга, грн	Відомість, грн	Баланс, грн	Відхилення		
				Відомості від головної книги	Головної книги від Балансу	Балансу від Відомості
1	2	3	4	5	6	7
Залишок на _____ р.						

Таблиця 13. Додаток 9 до стандарту проведення аудиту основних засобів на ПАТ "Державний ощадний банк України" Робочий документ аудитора ОЗБ 6 "Перевірка правильності встановлення строку корисного використання об'єктів основних засобів"

Аудиторська фірма « _____ »							
ПАТ «Державний Ощадний Банк України»							
Період аудиту _____ р.							
Термін аудиту з _____ по _____ р.							
№ акту	Дата	Інв.№	Найменування об'єкта ОЗ	Первинна вартість, грн	Строк корисного використання об'єкта ОЗ		Відхилення
					За даними банку	За даними аудитора	
1	2	3	4	5	6	7	8

Таблиця 14. Додаток 10 до стандарту проведення аудиту основних засобів на ПАТ "Державний ощадний банк України" Робочий документ аудитора ОЗБ 7 "Перевірка операцій з надходження основних засобів"

Аудиторська фірма « _____ »											
ПАТ «Державний Ощадний Банк України»											
Період аудиту _____ р.											
Термін аудиту з _____ по _____ р.											
№	Зміст господарської операції	За даними банку			За даними аудитора			Відхилення			Відхилення
		Дт	Кт	Сума	Дт	Кт	Сума	Дт	Кт	Сума	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	

Таблиця 15. Додаток 11 до стандарту проведення аудиту основних засобів на ПАТ "Державний ощадний банк України" Робочий документ ОЗБ 8 "Перевірка правильності відображення ліквідації основних засобів"

Аудиторська фірма « _____ »											
ПАТ «Державний Ощадний Банк України»											
Період аудиту _____ р.											
Термін аудиту з _____ по _____ р.											
№	Зміст господарської операції	За даними банку			За даними аудитора			Відхилення			Примітки
		Дт	Кт	Сума	Дт	Кт	Сума	Дт	Кт	Сума	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	

Таблиця 16. Додаток 12 до стандарту проведення аудиту основних засобів на ПАТ "Державний ощадний банк України" Робочий документ аудитора ОЗБ 9 "Перевірка кореспонденції рахунків з обліку ремонту основних засобів"

Аудиторська фірма « _____ »											
ПАТ «Державний Ощадний Банк України»											
Період аудиту _____ р.											
Термін аудиту з _____ по _____ р.											
№	Зміст господарської операції	За даними банку			За даними аудитора			Відхилення			
		Дт	Кт	Сума	Дт	Кт	Сума	Дт	Кт	Сума	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	

Таблиця 17. Додаток 13 до стандарту проведення аудиту основних засобів на ПАТ "Державний ощадний банк України" Робочий документ аудитора ОЗБ 10 "Перевірка нарахування амортизації"

Аудиторська фірма « _____ »												
ПАТ «Державний Ощадний Банк України»												
Період аудиту _____ р.												
Термін аудиту з _____ по _____ р.												
№	Назва об'єкту	Первинна вартість	Метод нарахування зносу	За даними банку			За даними аудитора			Відхилення		
				Дт	Кт	Сума	Дт	Кт	Сума	Дт	Кт	Сума
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

**Таблиця 18. Додаток 14 до стандарту проведення аудиту основних засобів на ПАТ "Державний ощадний банк України"
Робочий документ аудитора ОЗБ 11 "Перевірка кореспонденції рахунків з обліку амортизації основних засобів"**

Аудиторська фірма « _____ »										
ПАТ «Державний Ощадний Банк України»										
Період аудиту _____ р.										
Термін аудиту з _____ по _____ р.										
№	Зміст господарської операції	За даними банку			За даними аудитора			Відхилення та виправлення		
		Дт	Кт	Сума	Дт	Кт	Сума	Дт	Кт	Сума
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

**Таблиця 19. Додаток 15 до стандарту проведення аудиту основних засобів на ПАТ "Державний ощадний банк України"
Робочий документ ОЗБ 12 "Перевірка правильності відображення в обліку капітального будівництва"**

Аудиторська фірма « _____ »											
ПАТ «Державний Ощадний Банк України»											
Період аудиту _____ р.											
Термін аудиту з _____ по _____ р.											
№	Зміст господарської операції	За даними банку			За даними аудитора			Відхилення			Примітки
		Дт	Кт	Сума	Дт	Кт	Сума	Дт	Кт	Сума	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	

колись сплачених (переданих), витрачених на придбання (створення) основних засобів. Основні засоби групи "Будівлі, споруди і передавальні пристрої" визнаються за вартісною оцінкою як переоцінена вартість, а саме справедливою ринковою вартістю. Банком щорічно проводиться інвентаризація основних засобів і аналіз норм амортизаційних відрахувань щодо очікуваних економічних вигод від подальшого їх використання.

Облік основних засобів ПАТ "Ощадбанк" повинен бути цілісною, єдиною системою взаємопов'язаних, взаємоузгоджених способів і методів обліку, які охоплюють увесь комплекс облікових процедур з виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації. Тому аудит основних засобів відіграє важливу роль у загальному аудиті діяльності банку, при цьому фактором, який впливає на якість аудиту є його методичне забезпечення.

Аудит є системою, що забезпечує підвищення ефективності облікового процесу на ПАТ "Ощадбанк".

Мета аудиту основних засобів полягає у підтвердженні інформації щодо повноти, достовірності, законності та правильності відображення в обліку інформації про основні засоби та їх рух. Рахунки, за якими здійснюється аудит основних засобів, представлені в таблиці 3.

Якість проведення аудиту основних засобів тісно пов'язана з якістю інформації, що сформована в системі бухгалтерського обліку банківської установи та методикою проведення аудиту.

Проводячи аудиту основних засобів на ПАТ "Ощадбанк" можна відмітити, що первинний, синтетичний та аналітичний облік основних засобів відповідає вимогам, але в банківській установі не завадило б посилити кон-

троль за збереженням, використанням основних засобів та за документальним оформленням операцій з ними. Для досягнення цієї мети можна запропонувати макет стандарту аудиту основних засобів на ПАТ "Ощадбанк" (табл. 4).

Стандарт практичного застосування аудиту основних засобів на ПАТ "Ощадбанк" має включати стадії його здійснення, а саме: планування та визначення аудиторського підходу, тестування засобів контролю, перевірка господарських операцій з основними засобами по суті, завершення аудиту.

До стандарту проведення аудиту основних засобів на ПАТ "Державний Ощадний Банк України" рекомендовано у вигляді додатків додати: Анкету перевірки операцій з основними засобами (табл. 5), Загальний план проведення аудиторської перевірки основних засобів (табл. 6), Програма аудиту основних засобів (табл. 7) та зразки робочих документів (табл. 8—19).

Стандарт аудиту основних засобів на ПАТ "Ощадбанк" дасть змогу аудитору охопити всі аспекти обліку основних засобів в банківській установі, дослідити правильність, своєчасність, законність відображення в обліку основних засобів, виявити порушення, надати рекомендації з усунення недоліків та підвищити ефективність використання активів банку. Використання запропонованих робочих документів аудитора дозволить покращити якість проведення аудиту основних засобів та дозволить проводити операційний контроль за виконанням рекомендацій аудитора.

ВИСНОВКИ

У результаті дослідження підходів до трактування поняття "основні засоби" визначено їх місце в системі

категорійного апарату бухгалтерського обліку та надано власне визначення даного поняття, а саме: основні засоби — це матеріальні засоби праці, які тривалий період знаходяться в експлуатації, зберігають свою натуральну форму, при цьому поступово зношуються; вартість яких переноситься на собівартість готової продукції, робіт, послуг у вигляді амортизаційних відрахувань.

Результатами наукової статті є сформований комплексний підхід до аудиту основних засобів, на підставі якого сформовані пропозиції щодо вдосконалення аудиту основних засобів на ПАТ "Ощадбанк".

Література:

1. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський словник / Ф.Ф. Бутинець. — Житомир ПП "Рута", 2001. — 224 с.
2. Варцаба В.І. Облік у банках (у таблицях і схемах): навч. посібник / В.І. Варцаба, К.С. Машіко. — Ужгород: Видавництво УжНУ "Говерла", 2016. — 184 с.
3. Гамова О.В. Організація обліку кредитних операцій на ВАТ "Державний ощадний банк України" / О.В. Гамова, І.А. Козачок // Інвестиції: практика та досвід. — 2014. — № 1. — С. 31—36.
4. Герасимович А.М. Облік та аудиту комерційних банках / А.М. Герасимович, Т.В. Кривов'яз, О.А. Мазур та ін.; За ред. д-ра екон. наук, проф. А.М. Герасимовича. — Львів: Видавництво "Фенікс", 1999. — 512 с.
5. Загородній А.Г. Фінансовий словник / Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Смовшенко Т.С. — [3-е вид.]. — К.: Знання, 2000. — 588 с. — С. 495.
6. Інструкція з бухгалтерського обліку основних засобів і нематеріальних активів банків України, затверджена постановою правління НБУ від 20.12.2005 № 480 зі змінам [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0040-06>
7. Кіндрацька Л.М. Бухгалтерський облік у банках України. Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни / Л.М. Кіндрацька. — К.: КНЕУ, 2000. — 636 с.
8. Литвин Н.Б. Фінансовий облік у банках (у контексті МСФЗ): підручник / Н.Б. Литвин. — К.: Хай-Тек Пресс: 2010. — 608 с.
9. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 "Основні засоби" [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.minfin.gov.ua/document/92427/МСБО_16.pdf
10. Ощадбанк [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.oschadbank.ua/ru/indicators/>
11. Податковий кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>
12. Табачук Г.П. Фінансовий облік у банках: навч. посіб. / Г.П. Табачук, О.М. Сарахман, Т.М. Бречко. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 424 с.
13. Хом'як Р.Л. Бухгалтерський облік в Україні: [навч. посібник] / За ред. Р.Л. Хом'яка, В.І. Лемішевсь-

кого. — 6-е вид., доп. і перероб. — Львів: Національний університет "Львівська політехніка", "Інтелект-Захід", 2007. — 1200 с.

14. Шара Є.Ю. Бухгалтерський облік у бюджетних установах і організаціях: навч. посіб. / Є.Ю. Шара, О.М. Андрієнко, Л.І. Жидеева. — К.: Центр учбової літератури, 2011. — 440 с.

References:

1. Butynets', F.F. (2001), Bukhhalters'kyj slovnyk [Accounting Dictionary], PP "Ruta", Zhytomyr, Ukraine.
 2. Vartsaba, V.I. and Mashiko, K.S. (2016), Oblik u bankakh (u tablytsiakh i skhemakh) [Accounting in banks (in tables and schemes)], Vydavnytstvo UzhNU "Hoverla", Uzhhorod, Ukraine.
 3. Hamova, O.V. and Kozachok, I.A. (2014), "Organization of accounting of credit operations at OJSC "State Savings Bank of Ukraine"", Investytsii: praktyka ta dosvid, vol. 1, pp. 31—36.
 4. Herasymovych, A.M. (1999), Oblik ta audytu komertsijnykh bankakh [Accounting and auditing of commercial banks], Vydavnytstvo "Feniks", L'viv, Ukraine.
 5. Zahorodnij, A.H. (2000), Finansovyj slovnyk [Financial Dictionary], Znannia, Kyiv, Ukraine.
 6. National Bank of Ukraine (2005), "Instruction on accounting of fixed assets and intangible assets of Ukrainian banks", available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0040-06> (Accessed 10 Jan 2017).
 7. Kindrats'ka, L.M. (2000), Bukhhalters'kyj oblik u bankakh Ukrainy [Accounting in the banks of Ukraine], KNEU, Kyiv, Ukraine.
 8. Lytvyn, N.B. (2010), Finansovyj oblik u bankakh (u konteksti MSFZ) [Financial accounting in banks (in the context of IFRS)], Khaj-Tek Press, Kyiv, Ukraine.
 9. Ministry of Finance of Ukraine (2012), "International Standard of Accounting 16 "Fixed Assets", available at: www.minfin.gov.ua/document/92427/MSBO_16.pdf (Accessed 10 Jan 2017).
 10. Oschadbank (2018), available at: <https://www.oschadbank.ua/ru/indicators/> (Accessed 20 Jan 2018).
 11. Verkhovna Rada of Ukraine (2010), "Tax Code of Ukraine", available at: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/en/2755-17> (Accessed 10 Jan 2017).
 12. Tabachuk, H.P. Sarakhman, O.M. and Brechko, T.M. (2010), Finansovyj oblik u bankakh [Financial accounting in banks], Tsentri uchbovoi literatury, Kyiv, Ukraine.
 13. Khom'iak, R.L. and Lemishevs'kiy, V.I. (2007), Bukhhalters'kyj oblik v Ukraini [Accounting in Ukraine], Natsional'nyj universytet "L'vivs'ka politekhnika", "Intelekt-Zakhid", L'viv, Ukraine.
 14. Shara, Ye.Yu. Andriienko, O.M. and Zhydieva, L.I. (2011), Bukhhalters'kyj oblik u biudzhethnykh ustanovakh i orhanizatsiakh [Accounting in budgetary institutions and organizations], Tsentri uchbovoi literatury, Kyiv, Ukraine.
- Стаття надійшла до редакції 25.01.2018 р.*